

Letselschade verzekerd

Observaties

Peter Verbeek

senior raadsheer

gerechtshof Den Haag

Onderwerpen presentatie

- observaties over de appelprocedure bij letselschades
- ervaringen letselschadekamer van hof Den Haag
- letselschade verzekerd: polisgeschillen

Letselschadezaken in appel

- Klein segment van alle letsels
- Complexe zaken in hoger beroep
- Afhandelingstraject langdurig

Letselschadezaken in appel

Doel oprichting meervoudige letselschadekamer

- Bekorting doorlooptijd in hoger beroep (art. 20 Rv.)
- Horen van de betrokken partijen (art. 19 Rv.)

Letselschadezaken in appel

Kenmerken gespecialiseerde letselschadekamer:

- proactieve behandeling in appel (selectie aan de poort)
- voorbereiding door drie raadsheren in vroeg stadium
- ruime gelegenheid voor directe communicatie met partijen, hun advocaten en aanwezige experts ter zitting (een dagdeel en zonodig een hele dag)
- oplossingsgerichte aanpak
- efficiënte procesvoering in appel

De behandeling bij de meervoudige letselschadekamer

Gebruikelijk verloop comparitie letselschadekamer in appel (na aanbrengen of na memoriewisseling)

Verschillende fasen:

1. Introductie / uitleg doel en verloop van de zitting
2. Uitspreken verwachtingen partijen over en weer
3. Het verhaal van het slachtoffer en de visie van de verzekeraar
4. Bespreking medische en arbeidsdeskundige rapporten
5. Inventarisatie financiële informatie
6. Uiteenzetting juridische standpunten over en weer
7. Schorsing voor beraad
8. Voorlopig oordeel hof
9. Procesafspraken, dan wel onderhandelingen over schadeposten aan de hand van door hof gegeven uitgangspunten, met eventueel extra schorsingen gericht op bereiken (deel) schikking
10. Afronding zitting

Letselschadezaken in appel

Is een meervoudige comparitie in hoger beroep altijd zinvol?

Mogelijke obstakels:

- Niet voldoen aan de stelplicht *aan het begin van de behandeling*
- Niet voldoen aan de waarheidsplicht *tijdens de behandeling*
- Niet voldoen aan de informatieplicht *aan het slot van de behandeling*
- Niet de juiste procedure kiezen

Letselschadezaken in appel

Niet voldoen aan stelplicht door een partij *aan het begin van de behandeling* (ook i.v.m. de twee-conclusie-regel in appel)

Voorbeeld

Hof Den Haag 1 oktober 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:2502:

Ongeval tramconducteur door botsing tussen twee trams.

De werkgever heeft in eerste aanleg gesteld dat zij heeft voldaan aan haar zorgplicht (art. 7:658 BW) door het geven van veiligheidstrainingen en – instructies aan de conducteur

De werknemer/conducteur heeft vervolgens zelf gesteld dat dit ongeval niet voorkomen had kunnen worden en dat niet kan worden gezegd wat zijn werkgever anders of meer had kunnen doen

Hof: de stelplicht en zo nodig de bewijslast dat zij aan haar zorgplicht heeft voldaan, rust op de werkgever. De werkgever heeft gemotiveerd en onderbouwd gesteld dat zij aan haar zorgplicht heeft voldaan, *zodat het op de weg van de werknemer lag dat standpunt gemotiveerd te bestrijden*. Dat heeft de werknemer niet (gemotiveerd) gedaan

Letselschadezaken in appel

Niet voldoen aan informatieplicht aan het slot van de behandeling

Voorbeeld **Hof Den Haag 12 februari 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:151**

Het slachtoffer voldoet niet aan (herhaalde) opdracht van het hof om tijdig voor de tweede comparitie aanvullende medische en financiële informatie over te leggen ter onderbouwing van zijn vordering *in reconventie*

De verzekeraar verzoekt af te zien van de tweede comparitie en vraagt arrest, terwijl zij door het hof was verzocht om haar bewijsaanbod *in conventie* (dat het slachtoffer simuleert) ter comparitie nader toe te lichten

Het hof wijst zowel de vordering in conventie als de vordering in reconventie af

Letselschadezaken in appel

Niet voldoen aan waarheidsplicht tijdens de procedure

Voorbeeld **Hoge Raad 6 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1103**

Meineed in het kader van verklaringen over toedracht aanrijding

- kan de WAM-verzekeraar zich jegens het slachtoffer, als derde-benadeelde, beroepen op verval van recht (art. 7:941 lid 5 BW)?
- hoe dient de rechter het bewijs te waarderen aangaande de toedracht van het ongeval?

Letselschadezaken in appel

HR 6 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1103 (vervolg):

Art. 7:941 lid 5 BW is niet van toepassing op een vordering van een derde-benadeelde uit hoofde van art. 6 WAM

Het algehele verval van het recht op uitkering wordt gerechtvaardigd door het **vertrouwenskarakter van de verzekeringsovereenkomst** en de mate waarin de verzekeraar in dit verband afhankelijk is van de medewerking van de **verzekeringnemer**

Art. 7:941 lid 5 BW ziet specifiek op een **contractuele rechtsverhouding** en heeft een **sanctiekarakter**. De verstreckende gevolgen van die sanctie brengen mee dat een **wettelijke basis** dient te bestaan en art. 7:941 lid 5 BW derhalve (ook) niet naar analogie kan worden toegepast

De klacht van verzekeraar over de motivering van de bewijswaardering door het hof slaagt. Gelet op het feit dat op eiseres de bewijslast rust van haar stelling dat zij ten tijde van het ongeval inzittende van de bestelauto was en eiseres voorts partijgetuige is, had het hof beter moeten motiveren waarom het bij de bewijswaardering is voorbijgegaan aan het valse karakter van de verschillende afgelegde verklaringen en de rol van eiseres bij de totstandkoming ervan

Letselschadezaken in appel

Mogelijke obstakels (slot)

Niet kiezen voor de juiste procedure

Geen deelgeschil ex art. 1019w RV wanneer het slachtoffer de eigen verzekeraar (contractueel) aanspreekt tot uitkering onder de polis

Zie:

- Rb. Arnhem 2 mei 2011, NJF 2011/247 (claim onder ongevallen- en SVI-verzekering na verkeersongeval)
- Rb. Gelderland 22 oktober 2015, RAV 2016/18 (claim onder SVI-verzekering na verkeersongeval)

Polisgeschillen

Bij geschillen over verzekeringsdekking komt het vaak aan op **uitleg van de polis**

Hoe zat het ook alweer met de uitleg 'contra proferentem'?

Bij twijfel over de juiste interpretatie: de voor de wederpartij gunstigste uitleg

- **Wettelijke regel** bij consumentenovereenkomsten: art. 6:238 lid 2 BW (EU-recht: Richtlijn 93/13/EEG inzake oneerlijke bedingen); zie m.b.t verzekeringsovereenkomst expliciet HR 16 januari 2015, ECLI:NL:HR:2015:83 (verhaalsrecht art. 15 WAM)
- **Gezichtspunt** bij niet-consumenten/ondernemingen

Polisgeschillen

De contra proferentem-regel

In een verzekeringszaak (arrest 23 april 2015, *C96/14, Ten Hove/CNP Assurances*) heeft het HvJ EU een aantal overwegingen gewijd aan de vraag hoe de regel dat contractuele bedingen duidelijk en begrijpelijk moeten zijn opgesteld (in NL gecodificeerd in art. 6:238 lid 2 BW), moet worden toegepast

Samengevat:

- is het betreffende beding duidelijk en begrijpelijk voor een normaal geïnformeerde, redelijk omzichtige en oplettende, gemiddelde consument?
- kan (wel/niet) worden uitgesloten dat de consument **de draagwijdte van het beding niet heeft begrepen, ook al is het uit grammaticaal oogpunt correct opgesteld?**
- ook het doel waarvoor de verzekeringsovereenkomst is gesloten, kan hierbij belang zijn
- als de verzekeringsovereenkomst deel uit maakt van een ruimer contractueel kader (en bijvoorbeeld is gekoppeld aan een kredietovereenkomst), moet ervan uit worden gegaan dat een consument niet even oplettend is als bij het aangaan van overeenkomsten die afzonderlijk worden gesloten
- heeft de consument de concrete werking van het mechanisme van de overeenkomst(en) begrepen, en kan hij op basis van duidelijke en begrijpelijke criteria de economische gevolgen inschatten die er voor hem uit het betrokken beding voortvloeien?
- wanneer de bewoordingen van het beding niet duidelijk zijn, prevaleert de voor de consument gunstigste interpretatie

Polisgeschillen

Enkele voorbeelden over de vraag of er reden tot twijfel bestaat aan de betekenis van een polisclausule

Verschillende uitkomsten in deze twee zaken:

Rechtbank Noord-Nederland 20 september 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:3560, RAV 2018/9 (wapenclausule)

Hof Den Haag 24 september 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:2459 (clausule persoonlijk ongeval)

Polisgeschillen

Rechtbank Noord-Nederland 20-09-2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:3560, RAV 2018/9:

Kan een aansprakelijkheidsverzekeraar dekking weigeren met een beroep op een wapenclausule tegenover de ouders van een dertienjarig kind dat een ander heeft gestoken met een knipmes?

De wapenclausule luidt: *wat is niet verzekerd? Schade: in verband met het bezit of gebruik van wapens*

Heeft deze uitsluitingsclausule geen werking, omdat het wapen is gebruikt door een kind van 13 waarvoor de ouders *risico-aansprakelijk* zijn?

Polisgeschillen

Rechtbank Noord-Nederland 20 september 2017 (vervolg):

De maatschappelijke functie van een AVP die een ruimere dekkingsomvang rechtvaardigt (vgl. HR 30 maart 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV1295) onderstreept dat een uitsluitingsclausule zoals de wapenclausule duidelijk en begrijpelijk moet zijn, zeker als het gaat om *het uitsluiten van dekking van risicoaansprakelijkheid* voor gedragingen van kinderen jonger dan 14 jaar. Bij de uitleg van de wapenclausule **is op zijn minst twijfel mogelijk** over de vraag of de clausule schade door gebruik van een wapen door een dertienjarige uitsluit van dekking.

Dit betekent dat de voor de ouders van het kind gunstigste uitleg voor gaat en dat de verzekeraar geen beroep op de wapenclausule toekomt

Polisgeschillen

Hof Den Haag 24 september 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:2459

Uitleg ongevallenverzekering bij persoonlijk (eenzijdig) ongeval

Man valt in zijn vijver en loopt daarop een ooginfectie door een parasiet op, die leidt tot blijvend verlies van zicht in één oog

Heeft verzekeringnemer die het zicht in één oog verliest aanspraak op *de helft* van het bedrag dat wordt uitgekeerd bij verlies van zicht in beide ogen?

Clausule persoonlijk ongeval

Blijvende invaliditeit

In geval van blijvende invaliditeit door een ongeval, keert de maatschappij de hierna vermelde percentages van de voor blijvende invaliditeit geldende verzekerde som uit.

Om tot bepaling van het invaliditeitspercentage te komen, zal gebruik worden gemaakt van de volgende invaliditeitstaxe:

Blijvend algeheel verlies of blijvende algehele onbruikbaarheid van:

Verlies van zicht 100%

*Bij gedeeltelijk blijvend verlies of gedeeltelijke blijvende onbruikbaarheid wordt **een evenredig gedeelte** van het voor algeheel verlies of algehele onbruikbaarheid aangegeven percentage **naar rato van ernst uitgekeerd***

Polisgeschillen

Hof Den Haag 24 september 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:2459 (vervolg)

Hof:

De door de verzekerde bepleite uitleg van de overeenkomst is niet aannemelijk of in redelijkheid denkbaar.

Naar algemeen bekend mag worden verondersteld, is algeheel verlies van zicht aan één oog niet te beschouwen als “half zo ernstig” als algeheel gezichtsverlies aan beide ogen (lees: blindheid).

Hoewel het verlies van zicht aan één oog een serieuze en ingrijpende beperking voor een persoon oplevert [...] kan deze zijn/haar leven nog min of meer ongewijzigd voorzetten; dat staat ver af van een leven als blinde

De polisvoorwaarden kunnen niet anders worden begrepen dan dat een medisch expert nodig is om de mate van ernst van blijvende invaliditeit te kunnen vaststellen. Dat volgt onmiskenbaar uit het gebruik van de term “blijvende invaliditeit” [...]. Blijvende invaliditeit wordt naar haar aard medisch vastgesteld

Dat de AMA-guides niet specifiek zijn vermeld in de polisvoorwaarden kan de verzekerde niet baten, omdat ook indien dit wel geval zou zijn geweest de medische expertise niet anders was verlopen en de uitkomst van de medische beoordeling (aan de hand van de AMA-guides) bovendien niet van tevoren vast stond, zodat het toepasselijke uitkeringspercentage voor de verzekerde (ook dan) niet vooraf kenbaar was geweest

Ook het beroep op de contra proferentem regel (en/of het transparantiebeginsel) kan de verzekerde niet baten, omdat er naar het oordeel van het hof - ook voor een normaal geïnformeerde, redelijk omzichtige en oplettende, gemiddelde consument - **geen aanleiding bestaat voor twijfel** aan de betekenis van [...] de polisvoorwaarden [...]

EINDE